

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

בפני כבוד השופטת רבקה גלט

בעניין: משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה

המאשימה

נגד

אלכסנדר רסקין

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד מסטרמן

הכרעת דין

האישום:

א. כתב האישום מייחס לנאשם עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), תקיפת שוטר לפי סעיף 274(1) לחוק, והפרעה לשוטר לפי סעיף 275 לחוק.

על פי תיאור העובדות, ביום 25.6.13, בשעה 21.30 או בסמוך לכך, בסמוך לגן ציבורי ישב הנאשם עם אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה. בהמשך לכך ובמהלך סיור שגרתי הגיעו למקום השוטרים גנטו סאלם ואלמו בלאי ועמם הפקחים הרוש וזבידה. השוטר גנטו הבחין בבקבוק וודקה פתוח ומלא חלקית, וכמה בקבוקי בירה ריקים, נטל את בקבוק הוודקה ושפך את תכולתו. בהמשך לכך התרומם הנאשם בהפגנתיות לעבר גנטו ואיים עליו באמרו: "אני אראה לך מה זה. אני אזיין אותך בפה וגם בתחת". השוטרים אמרו לנאשם כי הוא מעוכב לתחנה אך הנאשם סירב להתלוות אליהם. כתוצאה מכך אמרו השוטרים לנאשם כי הוא עצור וביקשו ממנו להתלוות אך הוא בתגובה תקף אותם, בכך שהתנגד ונתן לאלמו מכת אגרוף לעבר החזה. בתגובה נאלצו השוטרים להשתמש באקדח טייזר.

ב. הנאשם כפר בעובדות וטען כי ישב במקום יחד עם מכריו, ושתה קולה. הפקח מצא בקבוק וודקה שהיה מלא וסגור, בשקית, ושפך אותו. כשהביע הנאשם תמיהתו על כך, עיכב אותו השוטר והזעיק תגבורת. לאחר מכן ירו השוטרים בנאשם בשני אקדחי טייזר.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

הראיות במבט על:

ג. מטעם התביעה העידו שני השוטרים הנזכרים בכתב האישום, וכן שני פקחים. כמו כן, הוגשו דו"חות פעולה שרשמו.

מטעם הנאשם העידו הוא עצמו ושני ידידיו שנכחו באירוע.

טענת הנאשם היא כי כל פעולות השוטרים כלפיו היו נגועות באי חוקיות, היות שמלכתחילה לא היו רשאים להחרים את בקבוק הוודקה שהיה ברשות חברו. הטענה היא כי כיוון שמחה נגד הפעולה של שפיכת האלכוהול, החלו השוטרים להתעמת עמו, והסלימו את האירוע. הנאשם הכחיש שאיים על השוטרים או תקף מי מהם.

ד. לאחר שמיעת כל העדויות ועיון בראיות שהוגשו, באתי לידי מסקנה שהוכח כי הנאשם הפריע לשוטרים בעת מילוי תפקידם, אך לא שוכנעתי מעבר לכל ספק סביר שביצע את יתר העבירות המיוחסות לו, זאת הן בשל פערים בין הגרסאות שנשמעו, והן בשל אופן התנהלות השוטרים.

ה. כבר עתה אביע דעתי כי זהו עוד אחד מביין אותם אירועים מיותרים, שהם תוצאת המפגש בין גורמי האכיפה לבין האזרח הפשוט, וניתן היה למנעם אילו הקפידו השוטרים לפעול על פי הדין וההנחיות המחייבות אותם. ההתרשמות היא כי ניתן היה לצפות מן השוטרים ליתר רגישות, במגעם עם הנאשם, שאינו אדם צעיר, וברור היה שאינו דובר עברית על בוריה. בעצם, המדובר באירוע שהתגלגל והסלים ללא כל שורש עברייני שהיה בו כדי להצדיק התערבות המשטרה מלכתחילה. להלן אדון בראיות באספקלריא של טענות הנאשם, על פי סדר התרחשות האירועים.

תחילת האירוע- שפיכת האלכוהול:

ו. הנאשם טען לאורך המשפט כי כל מעשי השוטרים והפקחים מקורם בחטא, היות שלא היה בסיס חוקי לתפיסת האלכוהול ושפיכתו, שעה שהמדובר היה בבקבוק וודקה מלא וסגור שרכש חברו וודים, דקות לפני כן. לטענתו ישב לתומו עם חבריו, כשלתע הגיעו השוטרים, ושפכו את הבקבוק. הנאשם מאשר שעמד על זכויותיו ומחה נגד שפיכת האלכוהול שלא כדין, ובשל מחאתו, התעמתו עמו השוטר גנטו והפקח, עצרו אותו ואף הזמינו תגבורת.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

טענות הנאשם מעלות כי קיימת מחלוקת עובדתית בשאלת מצבו של משקה האלכוהול בעת האירוע, ובנוסף, קיימת מחלוקת משפטית בעניין סמכות השוטר.

שפיכת האלכוהול- המסגרת הנורמטיבית:

1. בשנת 2010 נחקק חוק המאבק בתופעת השכרות. לחקיקה קדמו דיונים מעמיקים בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בהם השתתפו גם נציגים מטעם רשויות האכיפה, גורמי הרווחה, הרשות למלחמה בסמים והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, מרכז השלטון המקומי, הסנגוריה הציבורית, האגודה לזכויות האזרח, ועוד. (לדיוני הוועדה:

<http://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Pages/AllCommitteeProtocols.aspx?ItemID=336757>)

עיון בפרוטוקול ישיבת הוועדה מיום 15.2.10, מלמד על המגמות שהובילו לחקיקה, כפי שעולה מדברי השר אהרונוביץ:

מטרת החוק היא להתמודד עם תופעת השכרות על היבטיה והשלכותיה השליליות וזאת בין היתר על ידי הגבלת מכירתם וצריכתם של משקאות משכרים בזמן ובמקום שאנחנו נחליט עליהם. כלומר, אנחנו גם הולכים כאן למהלכים לא פשוטים. דרך אגב, התחלנו – המשרד והמשטרה – במלחמה לא פשוטה ... תופעת השכרות על השלכותיה מהווה כיום את אחת הסכנות, כך הגדרתי את זה, החמורות המאיימות על שלום הציבור בישראל – יש הרבה סכנות, חלקן ביטחוניות, חלקן מעבר לגבולות אבל אני מדבר פנימה, בתוך החברה – ברגע שאני מזהה סכנה חמורה, והנושא של ההתמכרות או השימוש באלכוהול הוא אחת הסכנות, אני מיד שם אותה במרכז ואומר לכם את הדברים.

הדוברים השונים בדיוני הוועדה הדגישו כי הצעת החוק מיועדת בעיקר לטיפול בצריכת אלכוהול לרעה, בקרב בני נוער, כפי שעולה גם מדברי בעל הצעת החוק, חה"כ יריב לוין:

הצעת החוק שלי עניינה ניסיון לטפל בתופעה של האלכוהוליזם והשכרות בקרב קטינים. אני רוצה לומר משפט פתיחה ולומר מראש שנדמה לי שהטיפול בסוגיה הזאת הוא קודם כל שאלה של חינוך. אסור לטעות ולחשוב שאנחנו נצליח דרך תיקונים לחוק

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

העונשין או דרך ענישה כזו או אחרת למגר את התופעה הזאת. הצעדים האלה הם בעיניי צעדים משלימים למהלך החינוכי והוא המהלך העיקרי שצריך להתבצע כאן, אבל יחד עם זאת אני חושב שהם צעדים הכרחיים. הצעת החוק שלי, אם אפשר לתת לה כותרת, הכותרת שלה היא שקטינים לא שותים.

חה"כ לוי התייחס לצורך להעניק למשטרה סמכות החרמת אלכוהול, בעיקר כלפי קטינים:

המרכיב השני בהצעת החוק, ובעיניי גם הוא מרכיב מרכזי, הוא מתן הסמכות גם לשוטרים וגם לפקחים של הרשות המקומית שיוסמכו לצורך העניין הזה להחרים את בקבוקי השתייה במקומות ציבוריים מידיהם של הקטינים במקום...

ואולם, במהלך הדיונים הורחבה הצעת החוק, בתמיכת רוב חברי הוועדה, כך שתחול על כלל הציבור, ולא רק כלפי קטינים.

ח. למרות שהתמיכה בהצעת החוק היתה נרחבת וחצתה קווים מפלגתיים, התעורר כבר אז דיון סוער בעניין גבולות הסמכת השוטרים להחרמת/שפיכת אלכוהול, בהיותה פוגענית כלפי זכויות הפרט. בעוד שדרישת המשטרה היתה לחוקק הסמכה מוחלטת לשפיכת כל אלכוהול בשעות הלילה, לרבות מקרים בהם המדובר בבקבוק שהיה סגור (פרוטוקול הוועדה מיום 15.3.10, דברי נציג המשטרה קובי עזרא בעמ' 54), סברו מרבית משתתפי הדיון כי הסמכה שכזו תהיה קיצונית ופוגענית כלפי זכויות יסוד. כמה מחברי הוועדה הביעו דעה לפיה אין להתיר החרמת בקבוקים סגורים בשום אופן (דברי יו"ר הוועדה חה"כ אזולאי וחה"כ אפללו וזנדברג). מנגד, הובעה הדעה לפיה יש לצמצם את שיקול הדעת של השוטרים להחרמה רק ככל שהתעורר חשש סביר להפרת השלום (חה"כ אורבך ז"ל, בניגוד לדעתו של חה"כ לוי). מחלוקת נוספת התעוררה בשאלה האם יש מקום להבחין בנוגע לסמכויות החרמה, בין מעורבים שהם קטינים, לבגירים.

ט. הצעת החוק שהובאה לאישור במליאת הכנסת (ה"ח הממשלה תש"ע מס' 469 עמ' 16, ה"ח הכנסת תש"ע מס' 311 עמ' 119), לא הבחינה בין עניינם של קטינים לבגירים, ואף לא הבחינה בין מקרה של בקבוק שהיה סגור, לבין בקבוק שהיה בשימוש, וכך נכתב בה:

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

3 (א) היה לשוטר יסוד סביר להניח כי אדם שותה משקה משכר או כי אדם המחזיק משקה משכר מתכוון לשתותו, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, וכי שתיית המשקה המשכר עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או להפרת שלום הציבור, רשאי הוא לתפוס או להשמיד את המשקה המשכר או את הכלי לאחסונו ;

לעניין סעיף זה, "השמדה" - "לרבות שפיכה מיידית של המשקה המשכר והשלכת הכלי לאחסונו לפח אשפה.

(ב) הוראות לעניין אופן הטיפול במשקה ובכלי האחסון לצורך תפיסתם או השמדתם ייקבעו בנוהלי משטרת ישראל.

4. לעניין סעיף 3, אדם המחזיק משקה משכר, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, בין השעות 23:00 ל, 07:00 - חזקה כי בכוונתו לשתות את המשקה המשכר וכי שתייתו עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או להפרת שלום הציבור, אלא אם כן הוכח אחרת להנחת דעתו של השוטר.

ואולם, כפי שאראה מיד, נוסח זה לא התקבל לחקיקה.

1. נוסחו הסופי של החוק, שהתקבל בתחילה כהוראת שעה, (פורסם: ס"ח תש"ע מס' 2238 מיום 24.3.2010 עמ' 504) הוא כדלהלן:

2. (א) היה לשוטר יסוד סביר להניח כי אדם שותה משקה משכר או כי אדם המחזיק משקה משכר מתכוון לשתותו, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, וכי שתיית המשקה המשכר עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או ביטחונו, רשאי הוא לתפוס או להשמיד את המשקה המשכר או את כלי קיבולו; לעניין סעיף זה, "השמדה" - לרבות שפיכה מיידית של המשקה המשכר והשלכת כלי קיבולו לפח אשפה.

(ב) היה לשוטר יסוד סביר להניח כי קטין שותה משקה משכר או כי קטין המחזיק משקה משכר מתכוון לשתותו, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, שלא בנוכחות האחראי על הקטין ובהסכמתו או שלא בחוג משפחתו, רשאי הוא לתפוס או להשמיד את המשקה המשכר או את כלי קיבולו; בסעיף קטן זה, "אחראי על קטין" - הורה, הורה חורג, אפוטרופוס או מי שהקטין נתון במשמורתו או בהשגחתו לפי דיין.

(ג) הוראות לעניין אופן הטיפול במשקה ובכלי הקיבול לצורך תפיסתם או השמדתם ייקבעו בפקודות משטרת ישראל, בתוך שנה מיום תחילתו של חוק זה; עד לקביעת הוראות כאמור רשאי המפקח הכללי של משטרת ישראל לקבוע הוראות כאמור בנוהלי משטרת ישראל, ובלבד שיפורסמו באתר האינטרנט של המשטרה.

3. לעניין סעיף 2, אדם המחזיק משקה משכר בכלי קיבול שאינו כלי קיבול סגור,

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, בין השעות 21:00 ל-06:00, חזקה כי בכוונתו לשתות את המשקה המשכר וכי שתייתו עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או ביטחונו, אלא אם כן הוכח אחרת להנחת דעתו של השוטר.

בנוסח החוק בולטים לעין השינויים מנוסח הצעת החוק, בשלושה עניינים מרכזיים: האחד-הבחנה בין עניינו של בגיר לעניינו של קטין, כך שהסמכת שוטר לתפוס משקה מידי קטין חלה אף ללא חשש להפרת השלום, ובלבד שיש יסוד להניח כי הוא שותה, ואינו מצוי בנוכחות האחראי עליו, זאת בעוד שבעניינו של בגיר נדרש חשש להפרת השלום. השני- סיוג החזקה לקיומה של כוונת שתייה וכתוצאה ממנה חשש להפרת השלום, כך שתחול אך ורק במקרים של כלי קיבול שאינו כלי קיבול סגור. השלישי- הרחבת שעות תחולת החזקה מ-21.00 עד 6.00.

יא. הנה כי כן, המחוקק בחר, בסופו של יום, לאזן בין האינטרס הציבורי של שמירת הסדר והפחתת עבירות כתוצאה משתיית אלכוהול מופרזת, לבין זכויות היסוד של הפרט, בהעניקו לשוטר סמכות לתפוס או להשמיד משקה משכר, אך זאת אך ורק כשיש לו יסוד סביר להניח קיומם של תנאים מצטברים: (א) אדם שותה אותו או מתכוון לשתותו (ב) במקום ציבורי (ג) השתייה עלולה להביא להפרת הסדר או פגיעה בשלום הציבור.

בנוסף, נקבעה חזקה כי בכוונתו של אדם לשתות משקה משכר ושתייתו תביא להפרת השלום, בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: (א) המשקה הוחזק בכלי קיבול שאינו סגור (ב) במקום ציבורי (ג) בין השעות 21.00 עד 06.00. זאת, אלא אם יוכח אחרת להנחת דעת השוטר.

יוצא אפוא, כי סמכות השוטר לתפיסת משקה משכר או שפיכתו קיימת בכל שעות היממה (וזאת בהתקיים התנאים המצטברים הראשונים) אלא שבין השעות 21.00 ל-06.00 קמה חזקה לעניין הסכנה להפרת השלום (בהתקיים התנאים המצטברים האחרונים).

יב. לאחר כניסת החוק (בהוראת שעה) לתוקף, ובהתאם להתחייבות המשטרה בפני וועדת הפנים, אשר מצאה ביטוי בסעיף 2(ג) לחוק, פורסמה פקודת המטה הארצי של המשטרה, מס' 12.01.09 סמכות תפיסה והשמדה של משקה משכר (30.6.11), המנחה את השוטרים כיצד תופעל הסמכות הנתונה בחוק (להלן:

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

הפקודה). להלן נראה כי הושם דגש מיוחד על החובה להפעיל שיקול דעת בכל מקרה, אף אם נתמלאו התנאים לקיומה של חזקה. מפאת חשיבות הדברים, אצטט את נוסח סעיפי הפקודה כלשונם:

2. סמכות תפיסה של משקה משכר וכלי קיבול שוטר רשאי לתפוס או להשמיד משקה משכר וכלי קיבול בהתקיים כל אלה:
 - א. לשוטר יסוד סביר להניח שמחזיק המשקה המשכר שותה או מתכוון לשתות את המשקה המשכר;
 - ב. המחזיק נמצא במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי;
 - ג. השוטר סבור כי שתיית המשקה עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או בביטחונו.
3. חזקה להפרת הסדר הציבורי
 - א. חזקה כי בכוונת אדם לשתות משקה משכר וכי שתייתו עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או בביטחונו, בהתקיים כל אלה:
 - (1) האדם מחזיק משקה משכר בכלי קיבול שאינו כלי קיבול סגור;
 - (2) במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי;
 - (3) בין השעות 21.00 עד 06.00.
 - ב. החזקה שבסעיף א ניתנת לסתירה, אם הוכח אחרת להנחת דעתו של שוטר.

סעיף 4 לפקודה קובע כי אף בהתקיים התנאים הפורמליים המקימים את החזקה, עדיין חלה החובה לשיקול שיקולים:

4. השיקולים להפעלת סמכות תפיסת המשקה המשכר טרם הפעלת סמכות התפיסה, יבחן השוטר, בין השאר, שיקולים אלו:
 - א. גיל המעורבים באירוע;
 - ב. התנהגות המעורבים באירוע;
 - ג. כמות המשקה המשכר שנמצא במקום האירוע;
 - ד. שעת האירוע;
 - ה. מקום האירוע;
 - ו. האם המשקה המשכר נמצא בכלי קיבול סגור או פתוח.

כמו כן, נקבע אופן הפעלת הסמכות, בסעיף 5:

5. אופן הפעלת סמכות תפיסת המשקה המשכר שוטר המבקש לתפוס מאדם משקה משכר יפעל כדלקמן:
 - א. יזהה עצמו תחילה בפני האדם כשוטר;

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

- ב. השוטר יסביר לאדם את מהות המעשה שתיית משקה משכר במקום ציבורי באופן שעלול להוביל להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או בטחונו ;
ג. יורה לאדם לשפוך את המשקה המשכר שברשותו ;
ד. במידה ויסרב האדם לפעול על פי הוראתו, יהא השוטר רשאי לתפוס ולהשמיד את המשקה המשכר ואת כלי קיבולו בהתאם לקבוע בפקודת המטא"ר הזאת.

לשון סעיף 4 לפקודה מחייבת את השוטר להפעיל שיקול דעת ולבחון את הסיטואציה בה נמצא משקה אלכוהול, בטרם תפיסתו, בין השאר על פי השיקולים שפורטו, וזאת בין אם קמה החזקה ובין אם לאו. בכל מקרה, נקבע בסעיף 3 כי החזקה ניתנת לסתירה, אם הוכח אחרת להנחת דעתו של השוטר, ומשמע מכאן שקודם למעשה התפיסה, מחובתו של השוטר לאפשר לאדם המעורב באירוע הזדמנות נאותה להוכיח, להנחת דעתו, שאין בכוונתו לשנות את המשקה במקום ציבורי, ו/או שלא יהא בכך כדי להוביל להפרת הסדר או פגיעה בשלום הציבור.

יג. להשלמת התמונה, ניתן ללמוד על פרשנותה של המשטרה עצמה להוראות החוק והפקודה, מתוך דבריו של נציג המשטרה, ערן קמין, בעת הדיון בוועדת הפנים, לקראת הארכת תוקף הוראת השעה (פרוטוקול וועדת הפנים מיום 29.4.13 עמ' 4-6). קמין התייחס לחובת השוטר להפעיל שיקול דעת, בטרם תפיסת משקה אלכוהול ו/או שפיכתו:

ההשמדה לא נעשית כאיזו גחמה, קפריזה של שוטר כזה או אחר, היא נעשית על בסיס הבניית שיקול הדעת שלו, על בסיס חזקה שקיימת בחוק, מתוך מטרה בעצם לשמור על שלום הציבור. הרי מה אנחנו רוצים? אנחנו לא רוצים לשפוך אלכוהול לביוב, זו לא המטרה שלנו. המטרה שלנו היא באמת לשמור על שלום הציבור. אני יכול לומר לך, גברתי, שהסמכות הזו – אגב, אנחנו שוקלים את הסמכות הזו גם בהקשרים אחרים – נתנה למשטרה כלי יעיל ביותר במלחמה באלכוהול. צריך לזכור, הקטינים, בני הנוער ששותים אלכוהול, לא עוברים שום ...

אני אנסה להסביר לגברתי וגם לחברת הכנסת זנדברג. האירוע, כשאנחנו באים ומשמידים, שופכים אלכוהול, זה לא אירוע שמחייב רישום פריטים של אלה שאנחנו שופכים להם, אנחנו פשוט מזהים איזושהי סכנה לשלום הציבור או יכולת להגיע למקומות לא טובים, ועל בסיס הדבר הזה אנחנו משמידים את האלכוהול כי החוק מאפשר לנו את זה. במידה ויש חיכוך שהוא מעבר לחיכוך של ההשמדה אז נרשמים פרטים ואז בדרך כלל זה מלווה באירוע - - -

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

היו"ר מירי רגב:

ומהו התבחין לשפיכת אלכוהול?

ערן קמיץ:

כשאנחנו רואים למשל צעקות, הרמת קול, אנחנו רואים התגודדויות, התקהלויות, דברים מהסוג הזה. נכון שזה איזושהו תבחין שהוא, חברת הכנסת זנדברג צודקת, לא מידתי, אולי הוא קצת פוגעני, אבל אני מזכיר לחברת הכנסת זנדברג שצריך לאזן בין הרצון שלנו לשמור על שלום הציבור לבין הרצון לאפשר לכולם לחגוג במרכזי בילוי.

כעת, לאור המסגרת הנורמטיבית, יש לבחון כעת את התנהלות השוטר והפקח בענייננו.

שפיכת האלכוהול- מן הכלל אל הפרט:

ד. בחינת עדותם של השוטר גנטו, והפקח זבידה מעלה קשיים של ממש, ועולה כי חל שיבוש בהבנתם את הוראות החוק והפקודה.

אין מחלוקת כי השוטרים הגיעו למקום האירוע במסגרת סיור שגרתי, ולא בשל קריאה בעקבות עבירה. השוטר גנטו העיד כי אינו זוכר שהיתה קריאה למוקד, ואינו זוכר מדוע בכלל הגיע למקום (עמ' 9). בדו"ח הפעולה שלו, רשם כי בהגיעו היו כולם "רגועים", ומעדותו עולה כי ההסלמה בהתנהגות הנאשם אירעה רק לאחר שפיכת משקה האלכוהול. באופן דומה העיד הפקח זבידה, כי הגיע לביקורת שגרתית לצורך מניעת השלכת לכלוך ורק לאחר שפיכת האלכוהול על ידי גנטו, הסלים האירוע (עמ' 21 ש' 1).

גנטו העיד כי האירוע אירע לאחר השעה 21.00, "שאסור היה לשותות אלכוהול מחוץ לבית" (עמ' 7 ש' 23). בהמשך עדותו נשאל האם הוא שופך אלכוהול לכל אדם השותה לאחר השעה 21.00, והשיב בחיוב: "אחרי 21.00 שפיכת אלכוהול" (עמ' 12 ש' 29-15). כשנשאל מי הנחה אותו לפעול כך, השיב שכך למד בבית ספר לשוטרים (עמ' 12 ש' 29), ומשמע מדבריו כי הבין שאיסור החזקת משקה אלכוהול לאחר השעה 21.00 הוא מוחלט. ואמנם, לפי עדותו, ניגש אל הקבוצה שבה ישב הנאשם, ובאופן מידי שפך את המשקה (עמ' 7 ש' 24), כנראה מתוך סברה שזוהי פעולה מתחייבת לנוכח האיסור המוחלט. גם הפקח זבידה העיד כי דעתו היא שלאחר השעה 21.00 ניתן לשפוך אלכוהול ברגע מציאתו (עמ' 23 ש' 22) ואמנם גנטו שפך אותו מיד ללא כל בירור (עמ' 20 ש' 30). הבנה זו היא כמובן שגויה, שהרי כבר הוסבר למעלה כי תנאי לשפיכת משקה אלכוהול

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

לפי החוק הוא חשש סביר לאחר הפעלת שיקול דעת וכי קיומה של החזקה ניתן להפרכה מצד האדם המעורב, ועניין זה הודגש הן בלשון החוק והן בסעיף 33 לפקודה.

ודוק, היה זה מחובתו של גנטו לתת למעורבים הזדמנות להוכיח להנחת דעתו כי לא התכוונו לשתות את האלכוהול ו/או כי לא היתה נגרמת הפרת השלום, זאת גם אם תתקבל גרסתו לפיה המדובר היה בבקבוק שאינו סגור. מיד אראה כי גרסתו בעניין מצב הבקבוק גם היא רצופה קשיים.

10. גנטו העיד בחקירה הראשית, כי כשהגיע למקום מצא כמה בקבוקי אלכוהול גלויים, ליד הנאשם וחבריו, וכמה מוסתרים בסלעים הסמוכים. לדבריו, הבקבוקים הגלויים היו ריקים, ואילו המוסתרים- "היה סגור רופף" (עמ' 8 ש' 11). בחקירה הנגדית, העיד כי היו בסלעים 2 בקבוקי בירה מוסתרים, וכך נרשם אף בדו"ח הפעולה שלו ת/1: "הבחנתי כי הפקק של האלכוהול היה רופף ויש לו קצת יותר מ-3/4 שאם אני הופך את הבקבוק יוצא ממנו אלכוהול". ואולם, גנטו נשאל איזה פקק היה לבקבוק ששפך, והשיב כי למיטב זכרונו היה בעל פקק הברגה. מדבריו אלה עולה לכאורה כי הבקבוק לא היה של בירה, שהיא בד"כ בעלת פקק חד פעמי, ובכך יש כדי לחזק עדות הנאשם לפיה המדובר היה אמנם בבקבוק וודקה. גם הפקח זבידה העיד כי היה מדובר בבקבוק אחד של וודקה (עמ' 20 ש' 30). משנמצא כי גנטו לא דייק בדבריו, קשה לקבל את טענתו לפיה הפקק היה רופף, או את טענתו שנשפך משקה מן הבקבוק.

כאן יש להדגיש כי בעוד שגנטו טרח להדגיש כי הבקבוק היה פתוח ומשומש, העיד זבידה כי בקבוק הוודקה היה מלא לחלוטין (עמ' 23 ש' 7). עדותו זו, שנמסרה באופן ספונטני על פי תומו, היתה מהימנה עלי עד מאד, והיא מתיישבת עם עדויות הנאשם ושני חבריו, לפיה הבקבוק נרכש על ידי וודים בחנות הסמוכה, זמן קצר קודם להגעת השוטרים, והושאר סגור. העובדה שהבקבוק נותר סגור יכולה להילמד גם מכך שהונח במרחק מה מן החבורה, ועל כך אין מחלוקת.

לאור כל האמור, אני מעדיפה את עדות זבידה על פני עדותו של גנטו, וקובעת כי הבקבוק המדובר היה של וודקה ולא של בירה, והיה עדיין מלא לחלוטין וסגור.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

טז. משמצאתי כך, לא קמה בענייננו חזקת הסכנה להפרת השלום מכוח סעיף 3 לחוק, שהרי זו יוחדה למקרה של כלי קיבול שאינו סגור. בשונה מכך, שעה שעסקינן בבקבוק שהיה סגור, רשאי היה גנטו לתפוס אותו, אך ורק אם התעורר אצלו חשד סביר לכך שהנאשם מתכוון לשתות ממנו, והשתייה תביא להפרת השלום. ואולם, גנטו לא טרח לברר סוגיות אלה, שהרי כלל לא פתח בדברים עם הנאשם או עם מי מחבריו, ולא ערך כל בירור, אלא ניגש ישירות אל הבקבוק, הרים אותו ושפך את תוכנו.

למעשה, לא נשמעה מפיו של גנטו כל עדות אודות חשד סביר שהתעורר אצלו, ומתקבל הרושם שפעל לשפיכת תוכן הבקבוק באופן אוטומטי מבלי שהתעורר אצלו חשד סביר כנדרש.

יז. באופן התנהלותו הפר גנטו את הוראות הפקודה, לפיהן חלה עליו החובה להפעיל שיקול דעת, בטרם תפיסת המשקה, זאת אפילו במקרה שבו חלה החזקה (סעיף 4 לפקודה). כזכור, בפקודה מופיעה רשימת השיקולים שיש לקחת בחשבון בין היתר: גילם של המעורבים והתנהגותם, מקום האירוע, ושעת האירוע. אילו הפעיל גנטו שיקול דעת כנדרש, היה עליו להתחשב בכך שהנאשם הוא אדם מבוגר שאינו בקבוצת הסיכון של בני נוער, והיה בעיצומו של מפגש עם חברים בני גילו, ללא כל התנהגות פרועה או עבריינית, אלא להיפך, לפי הדו"ח שרשם בעצמו, כולם היו "רגועים". בנוסף, שעת האירוע היתה מוקדמת למדי- 21.30. נסיבות אלה, המצטרפות לכך שהבקבוק היה סגור ומונח בצד, ולא היה בשימוש באותו הרגע, ייתכן שהיו מובילות את גנטו למסקנה לפיה עדיין יש הצדקה לשפיכת המשקה, אך ייתכן שהיו מובילות לפתרון אפשרי אחר, כגון חיובו של בעל הבקבוק, לסור לביתו הסמוך לשם, ולהניחו שם. בכל מקרה, יש להניח שאילו פעל גנטו על פי סעיף 5 בפקודה באופן מסביר פנים, היו הנאשם וחבריו מניחים את דעתו, או לחילופין היו מגלים הבנה ואף הסכמה להוראותיו.

יח. כאן חשוב להוסיף כי לפי עדות הפקח זבידה, גנטו הפר גם את הוראת סעיפים 5ג-ד לפקודה, לפיהן היה עליו להורות למעורבים לשפוך את המשקה שברשותם, ובמקום זאת הוא שפך את המשקה מיד, בעצמו. אמנם על פי עדותו של גנטו עצמו, הוא כן ביקש מן הנאשם לשפוך את המשקה (עמ' 11 ש' 14), ואינני קובעת ממצא עובדתי בנקודה זו, אך בכל מקרה, ברור שלא ניתנה לנאשם ההזדמנות להסביר עצמו.

יט. בטרם סיום פרק זה, חשוב להדגיש שוב כי לא נטען ולא הוכח במשפט שהתנהגות הנאשם וחבריו בעת הגעת גנטו למקום האירוע, היתה פרועה, או שהיה בה כדי לעורר חשד סביר ששתיית אלכוהול תביא להפרת

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

השלום מצדם. איש מעדי התביעה לא העיד כך, אלא להיפך. גנטו העיד כי הגיע למקום וראה קבוצת אנשים יושבים, ומיד ניגש ושפך את האלכוהול (עמ' 7 ש' 24). כזכור, בדו"ח הפעולה שלו, רשם כי כולם היו "רגועים", ומעדותו עולה כי ההסלמה בהתנהגות הנאשם אירעה רק לאחר שפיכת המשקה. באופן דומה העיד זבידה (עמ' 20 ש' 29). הפקח קובי הרוש, שהגיע למקום רק לאחר שהוזעקה תגבורת, רשם במזכר נ/2 כי כשהגיע ראה את הנאשם יושב, כשגנטו מורה לו להתלוות והנאשם סירב. מיד לאחר סירובו הודיעו לו שהוא עצור, בעודו יושב, וביקשו ממנו להיכנס לניידת. כשסירב, הופעל כלפיו כוח, והוא החל להשתולל. תיאור זה מלמד בבירור כי גם לאחר שפיכת האלכוהול, הנאשם לא התנהג באופן פרוע, וניתן היה לעזבו לנפשו, בייחוד לאחר שכבר סרה כל סכנה משהושמד המשקה האלכוהולי.

כ. המסקנה היא כי נפל פגם של ממש בתפיסת בקבוק הוודקה ושפיכתו, ללא הפעלת שיקול דעת בשאלת החשד הסביר, וללא מתן הסבר.

לאור תובנה זו, אבחן את המשך השתלשלות האירוע, והעבירות הנטענות.

המשך האירוע- איומים:

כא. כאמור לעיל, הנאשם טען כי השוטרים נהגו כלפיו בתוקפנות ובאלימות, רק משום שהעז למחות נגד שפיכת האלכוהול שנעשתה שלא כדין, אך הכחיש שאיים על השוטרים. הנאשם טען כי אינו דובר עברית במידה מספקת לצורך אמירת הדברים המיוחסים לו, והנכון הוא כי שאל את השוטר מי ישלם על המשקה ששפך, ובתגובה השוטר רצה לגרור אותו לניידת, ולאחר מכן הפעילו עליו אקדח טייזר. לדבריו רק אמר לשוטר שלא עבר עבירה ודרש שלא ייגע בו בידיים. מנגד, השוטרים העידו כי הנאשם היה שיכור, התפרע באופן חמור, ואיים עליהם בעברית, כמתואר באישום.

כב. בטרם דיון בשאלת האיומים, אתייחס לטענה לפיה היה הנאשם שתוי.

אינני מתעלמת מעדויות השוטרים והפקחים לפיה נדף מפי הנאשם ריח של אלכוהול. טענה זו מתקבלת בהחלט על הדעת, היות שהנאשם עצמו אישר כי כשעה לפני האירוע שתה 2 בקבוקי בירה וכן 120 גר' ויסקי. ואולם, נדיפת ריח אינה ראיה לשכרות, ואינה ראיה למסוכנות כלשהי כשלעצמה, בייחוד כשהמדובר בעניין תרבותי ובמי שרגיל לשתית אלכוהול באופן מבוקר. בניגוד לטענת השוטרים לפיה הנאשם היה שיכור, לא

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

הובאה כל ראיה לכך שהיה בלתי ענייני, או התקשה לבצע פעולות פשוטות. ההסקה על מצבו נבעה אך ורק מהיותו כעוס ביותר, ומן הריח שנדף מפיו (למשל: עמ' 32 ש' 18). אלמו טען כי הנאשם "היה ממש פרוע" (עמ' 33 ש' 9), אך כשנתבקש להסביר כיצד התפרע, השיב שהנאשם התיישב, ולאחר מכן קם כשהוא פורש זרועותיו ומנפנף, וזה נמשך כמה שניות. בכל הכבוד, לא מצאתי בתיאורו זה כדי לשכנע כי אמנם הנאשם התפרע באופן משמעותי, כאדם שתוי.

למול עדויות השוטרים, העיד הנאשם כי לא שתה ברחוב כלל, ועדותו נתמכה בעדויות שני עדי ההגנה. בנוסף, היתה לי הזדמנות להתרשם מן הנאשם, באופן בלתי אמצעי, והתרשמתי כי המדובר באדם מבוגר (כבן 55), בעל הרגלי שתיית אלכוהול מבוקרים (עמ' 74 ש' 2; עמ' 77 ש' 31; עמ' 78 ש' 3). גם אם אמר לשוטרים את המילים המיוחסות לו (ולשאלה זו אגש מיד), הרי אלו בעלות תוכן ענייני ביחס לסיטואציה, ולא נראה כי המדובר בלהג שיכורים. מעבר לכך עולה כי הנאשם זכר היטב את האירוע כולו, ומסר גרסה עניינית וממוקדת בחקירתו בהמשך אותו הערב (ת/6). לפיכך, לא שוכנעתי כי הנאשם היה שתוי.

כג. משקבעתי קודם לכן כי השוטר חרג מסמכותו ופעל שלא כדין בשפיכת בקבוק הוודקה, ניתן להבין את כעסו הרב של הנאשם על כך. עם זאת, כמובן שלא היה במעשהו של השוטר כדי ליתן לגיטימציה לאיומים כלפיו, ואבהיר. אמנם זוהי זכותו של מי שהופעלה כלפיו סמכות שלא כדין, להתנגד ואף להשתמש בכוח לצורך הפסקת המעשה הבלתי חוקי באיבו (קדמי, על סדר הדין בפלילים 2008, חלק ראשון א' עמ' 144), ואולם בענייננו, לא ניתן לראות איומים כלפי השוטר, אם נאמרו, כהתנגדות לגיטימית, שהרי הנאשם מחה על בקבוק שכבר נשפך (כמאמר הידוע). יש להתייחס למעשיו תוך שימת לב לכך שפעולת השוטר הושלמה כבר, ואף היתה פוגענית במידה פחותה לעומת הפגיעה המתלווה למעצר, עיכוב, או חיפוש, שלא כדין. לפיכך, יש לבחון לגופו של עניין האם הוכח כי הנאשם איים על השוטר.

כד. סוגיית ידיעותיו של הנאשם בשפה העברית, עלתה שוב ושוב במהלך המשפט, כשהתביעה מנסה להוכיח שהנאשם דובר עברית ועל כן היה מסוגל לומר את דברי האיום המיוחסים לו, ואילו הוא מתאמץ להוכיח את ההיפך. הדיונים תורגמו לנאשם באמצעות מתורגמן מטעם בית המשפט, וגם בחקירתו במשטרה נכח מתורגמן (עמ' 46 ש' 2). כשעומת בעדותו עם טענות השוטרים לפיהן איים עליהם בעברית, השיב כי יש לו ידע מסוים בעברית, ואישר כי הוא עובד בחברה בעלת עיסוק בטחוני בישראל, והשתתף בהכשרות בשפה העברית, אך

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

אינו דובר עברית טובה (עמ' 68 ש' 2). תימוכין לטענתו יש בעדויות עדי התביעה לפיהן אף בעת האירוע השתמש בעברית וברוסית בעירבוביא.

מסקנתי בנקודה זו היא כי לנאשם יש ידיעות מסוימות בשפה העברית והוא מסוגל להבין עניינים בסיסיים, אך אינו מסוגל להבין משפטים מורכבים, הנאמרים במהירות. לפיכך, אני מקבלת את טענת הנאשם לפיה לא הבין את מהות ההודעה על עיכוב, ולא הכיר את המילה "מעוכב" שנאמרה לו. יחד עם זאת, שוכנעתי שהבין כי הוא נדרש להתלוות אל השוטרים, ולעניין זה אשוב בהמשך.

כה. לגופו של האיום- גנטו העיד כי לאחר ששפך את האלכוהול, הנאשם החל לקלל ולאיים ואמר "לך מפה.. למה מי אתה.. אני אזיין אותך", וכן אמר "אני אתבע אותך, אני אזיין אותך בפה וגם בתחת". בדו"ח הפעולה שלו תיאר כי בתחילה הנאשם אמר לו "אני אראה לך מה זה". לאחר מכן, כששפך את המשקה, אמר לו "אני אזיין אותך בפה וגם בתחת", והוסיף "מה ששמעת, אני אתבע אותך עם עו"ד, 30,000 נח". זבידה העיד כי הנאשם אמר "אני אזיין אותך, אני אפנה לעו"ד שלי, נפתח לך את התחת". הפקח הרוש העיד כי הנאשם אמר בעברית "צפו לתביעה בסך 30,000 נח (עמ' 50 ש' 23). מנגד, הנאשם ועדי הגנה אולבסקי וגוטנר, מכחישים כי הנאשם איים (עמ' 90 ש' 13 ; עמ' 94 ש' 13).

כו. לאחר שקילת הראיות, אינני יכולה לקבוע באופן חד משמעי, האם הנאשם צירף למילות הכעס שלו, גם את המילים המיוחסות לו באישום. מה שברור הוא כי לשון האישום לוקה בחסר, שכן הושמטו ממנה חלק מדברי הנאשם, אף לפי גרסת עדי התביעה. מנוסח הדברים המיוחסים לו על פי הראיות, עולה בבירור שהנאשם היה מוטרד מאד מהשחתת כספו של חברו וודים, ואמר שיפנה לעו"ד, יגיש תביעה, ו"יפתח לך את התחת", או נוסח הדומה לזה.

כז. ראוי לחזור ולהזכיר את ההלכה הפסוקה (ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מד"י (6.9.89), שם אמר כב' הנשיא ברק:

איום לפגיעה הוא כדין אם הדין מתיר את הפגיעה באופן שבו היא נעשתה. עמד על תנאי זה השופט אשר בע"פ 257/79 [6], בעמ' 773. כאן נדונה עבירה לפי [סעיף 428 לחוק העונשין](#), שעניינה סחיטה באיומים. בין שאר יסודותיה קבוע גם היסוד של איום "שלא כדין". בהתייחסו ליסוד זה אמר השופט אשר, שם:

"סעיף 428 לחוק העונשין אינו מתייחס לאיום סתם, אלא לאיום בפגיעה שלא כדין. לדוגמא: עורך-דין המאיים על נתבע שיאחז באמצעי הוצאה לפועל נגדו אם לא ישלם מרצונו את סכום פסק-הדין, או שוטר המאיים על אדם במעצר אם לא יחדל מלהפריע

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

בדיוני בית-המשפט - כל אלה הם איומים שאינם נוגדים את החוק ואינם מהוים עבירה."

ברוח זו, נפסק כי איום על שוטר בהגשת תלונה למח"ש, אינו מהווה עבירה (ע"פ 856/01 סער נ' מד"י (31.10.01); איום הנאשם על מאבטחת בבית ספר כי יביא לפיטוריה, אינו מהווה עבירה, כיוון שהמדובר באיום לממש זכות הנתונה לאזרח (ת.פ 370/05 מד"י נ' שאול (28.3.07); איום על מתנדבי המשטרה "שרמוטות אני אזיין אתכם, עכשיו אני מזיין בלשים בבית המשפט וגם אתכם אני אזיין" הוא איום בנקיטת הליכים משפטיים, שאינו מהווה עבירה (ת.פ 1292/08 מד"י נ' גופמן (4.7.12). איום על קצין משמר בתי המשפט: "אני אראה לך מה זה, אני מקווה שהרווחת הרבה כסף אתה לא יודע עם מי התעסקת", אינו מגבש עבירת איום (ת.פ 23236-11-10 מד"י נ' כוכבי (5.1.15)

משכך, בזכרנו כי דברי הנאשם נאמרו בתגובה לשפיכת בקבוק הוודקה של חברו וודים שלא כדין, ומשלמדנו את ההקשר המלא של דבריו, אני סבורה כי גם אם אמר את המילים המיוחסות לו, אין בכך כדי לגבש עבירת איומים, שכן בסופו של דבר נועדו דבריו להזהיר את השוטרים והפקחים, כי בכוונתו למצות את זכויותיו החוקיות.

כח. מעבר לאמור, פסיקת בתי המשפט התייחסה פעמים רבות למשמעותו של הביטוי הגס "אני אזיין אותך" (ולמהדרין: יזיין אותך). נפסק כי במקרים חמורים ביטוי זה אמנם אוצר בתוכו עבירה פלילית (רע"פ 5498/10 פלוני נ' מד"י (6.4.11); ת.פ 32239-04-10 מד"י נ' רייז (10.7.12); רע"פ 6268/12 שחורי נ' מד"י (4.9.12)), אך לצד זה נקבע לא פעם כי המדובר באמירה בעידנא דריתחא, שיש בה גידוף מכוער ולא איום (ת.פ 464-03-10 מד"י נ' גופשטיין (10.4.16); ת.פ 8986-08 מד"י נ' שרעבי (6.7.11) ת.פ 29836-12-14 מד"י נ' כראדי (17.8.15); ת.פ 6918-08-11 מד"י נ' אלקשחר (5.11.12). נקבע כי ביטוי זה הרווח למרבה הצער, הפך לסלנג יומיומי (ת.פ 5408-11-09 מד"י נ' עזרן (30.10.12).

לדעתי, בנסיבות המקרה קשה להשתכנע כי דברי הנאשם, גם אם אמר לשוטר כי "יזיין אותו בפה וגם בתחת", היוו איום של ממש, וקשה להניח ששוטר סביר היה רואה בהם איום המטיל מורא. יש לזכור כי הדברים נאמרו בנוכחות 2 שוטרים חמושים, ועוד שני פקחים, לאחר שנקטו כלפי הנאשם וחבריו פעולה תוקפנית של שפיכת אלכוהול שלא כדין. בנסיבות אלה, אני רואה את דברי הנאשם כהבעת מחאה וכעס, בעידנא דריתחא.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-1991 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

כט. לאור כל האמור, לא הוכח כי הנאשם ביצע עבירת איומים.

תקיפת שוטר:

ל. השוטר אלמו העיד כי לאחר שהודיעו לנאשם כי הוא עצור ויהא צורך להשתמש נגדו בכוח, הנאשם קם ממקום בו ישב, נופף בידיו, ונתן לו אגרוף בחזה. עדותו נתמכה בעדות גנטו שהעיד באופן זהה (עמ' 8 ש' 25). לעומת זאת, מעדות הפקח זבידה עלה שהנאשם לא תקף את השוטרים בכוונה. בעניין זה העיד זבידה (עמ' 26 ש' 15-13) כי הנאשם השתולל, הניף ידיו לעבר השוטרים ואז פגע בהם. כשנשאל איך תקף את שניהם בו זמנית, השיב שלמד ש"כל נגיעה באצבע זו תקיפה", והשתמע מדבריו כי לא היה מדובר במעשה תקיפה מכוון. באותה רוח העיד הפקח קובי הרוש כי בשלב שבו הרימו השוטרים את הנאשם וניסו להכניסו לתוך הניידת, הוא השתולל עם הידיים ופגע בשוטרים עם הידיים באזור החזה. הרוש נתבקש והסביר שוב כי כשהנאשם התנגד, הוא "אגרף את ידיו לצדדים וכתוצאה מזה פגע בשוטרים" (עמ' 50 ש' 8, 17).

מנגד, הנאשם טוען כי לא תקף את השוטרים, אך הוא מאשר שהתנגד לעלות לניידת, והיה כעוס בשל שפיכת הבקבוק, שלא כדין. עדותו נתמכת בעדויות שני עדי ההגנה. לפי עדות אולבסקי, הנאשם אמנם סירב ללכת עם השוטרים, והם הזעיקו תגבורת, ולאחר מכן דרשו ממנו שוב להיכנס לניידת, והוא סירב ללכת עמם או למסור פריטים, אז הפעילו את הטייזר. לפי עדות גוטנר הוא רכש לעצמו את בקבוק הוודקה נשוא האישום והשוטר שפך אותו, ללא הסבר. לדבריו, הנאשם מחה בפני השוטר, ואז נדרש להתלוות לשוטר, אך ניסה להתנער ודרש להבין מדוע הם דורשים שייכנס לניידת. בתגובה, לאחר שהוזעקה תגבורת, ירו עליו בטייזר.

נוכח הפער בין עדויות השוטרים לבין עדויות הפקחים, ולאור עדויות ההגנה, לא שוכנעתי כי הנאשם אמנם תקף את השוטר במכת אגרוף מכוונת כנטען. מסתבר יותר כי במהלך התנגדותו לעלות לניידת, נופף בידיו, ופגע בחזהו של השוטר אלמו.

לא. לפיכך, לא הוכח כי הנאשם תקף שוטר.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

ירי מאקדח טייזר:

לב. אין מחלוקת על כך שבתגובה להתנהגות הנאשם, ירו השוטרים לעברו בשני אקדחי טייזר, בו-זמנית. לאחר שמיעת העדויות ועיון בראיות, אני רואה לנכון להתייחס לעניין זה.

לדעתי, השוטרים פעלו שלא כדין בעניין זה, בשני היבטים:

ראשית, מן הראיות עולה כי התנגדותו של הנאשם לעיכוב, ולאחר מכן התנגדותו למעצר, לא נשאו אופי אלים ביותר. גם אילו קיבלתי את גרסת השוטרים במלואה, עדיין המדובר לכל היותר בכך שהנאשם סירב להתלוות, נופף בידיו למשך מספר שניות, ונתן מכה בודדת לשוטר אלמו בחזה. לדעתי, אין במעשים אלה כדי להצדיק נקיטת פעולה תוקפנית וחמורה של ירי באקדח טייזר, שכן לא היה במעשי הנאשם כדי להעמיד שני שוטרים חמושים, המלווים בשני פקחים עירוניים, בסכנה משמעותית. מדין קל וחומר לא היתה הצדקה לכך, שעה שבפועל הובאו ראיות לכך שהנאשם לא תקף את השוטרים כלל, ולכל היותר התנגד לעלות לניידת. בעניין זה יש להזכיר את עדותו של הפקח קובי הרוש, לפיה השוטרים ירו בטייזר לא משום שהנאשם תקף וסיכן אותם, אלא משום שהתנגד למעצר: "עוד פעם הוא התחיל להדוף עם הידיים בצורת אגרופים ופגע בשוטרים, בדיוק בשלב של אחרי זה ירו עליו בטייזר" (עמ' 51 ש' 17-15). על גרסתו זו עמד הרוש בחקירה הנגדית (עמ' 57).

לדעתי, לאחר שהשוטרים השמידו את המשקה האלכוהולי שהיה עילת האירוע, ובכך הסירו כל סיכון הנשקף מצד הנאשם, לא היתה חובה של ממש לעכבו, גם אם אמר דברי כעס וניבל פיו. התעקשותם של השוטרים לעכבו, היא שהובילה להסלמת האירוע וירי בטייזר, ללא סכנה של ממש לשלומם.

שנית, אופן ביצוע הירי כלפי הנאשם, כעולה מן הראיות, נעשה בניגוד מוחלט להוראות הנוהל המבצעי (נוהל 90.221.1093.003 הפעלת מש"ח טייזר, 1.11.15) הקובעות בסעיף 69):

אין להפעיל כלפי אדם בו-זמנית יותר ממכשיר טייזר אחד.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

גנטו העיד: "היה גם לי טייזר וגם לאלמו, ירינו בו זמנית" (עמ' 8 ש' 26), ואף מעדות אלמו עלה כי לדעתו הפעלת שני הטייזרים במקביל, היתה ראויה, ואינו מודע לאיסור (עמ' 39 ש' 27): "השתמשנו על פי הנוהל המשטרתי מותר לנו להשתמש ברגע שהחשוד תוקף אותי".

לא עלה מעדויות השניים כי הפעלת הטייזר במקביל בו-זמנית היתה לדעתם תקלה, או נבעה מכך שהאחד לא הבחין במעשי רעהו, אלא להיפך. השוטרים העידו לפי תומם, כי שניהם השתמשו בטייזר בו-זמנית, מבלי שידעו שהדבר אסור. בכך חרגו השוטרים מן הנוהל, שמטרתו היא שמירת שלומו של החשוד, וגרמו לו פגיעה מיותרת וחמורה. גם לא נראה שקוימה הוראת הנוהל המחייבת לערוך תחקיר בעניין אירוע חריג זה, למרות שהחריגה מתועדת היטב בתיק החקירה, הן בהודעת הנאשם והן בדו"חות השוטרים.

לב. בית המשפט מודע לתפקידם הקשה של השוטרים, ולצורך לשמור על שלומם בעת מילוי תפקידם. לצורך הגנה על שלום השוטרים נועד השימוש באקדח טייזר ואולם, בשום אופן לא ניתן לגבות שימוש בו בנסיבות שאינן מצדיקות זאת (ת.פ 41084-03-14 מח"ש נ' אפטבי (12.2.15); ת.פ 49405-06-12 מד"י נ' אמירוב (28.11.12). בת.פ (ת"א) 37609-08-13 מד"י נ' פלוני (27.4.14) אמר בית המשפט המחוזי :

"מכשיר הטייזר נמסר לשוטרים לצורך ביצוע תפקידם והוא משמש תחליף לאקדח שבכוחו להרוג אדם. אם ניתן להימנע מהתוצאה הקטלנית, עדיף כמובן להשתמש בכלי שתוצאתו חמורה פחות. מכשיר הטייזר נמסר לשוטרים לצורך ביצוע מעצר חוקי, כאשר הנעצר מתנגד בכוח ולא ניתן להשתלט עליו אלא עלי די הימומו באמצעות המכשיר, או לצורך הגנה עצמית"

לדעתי, במקרה דנן לא התקיימו נסיבות הדומות לאלה שתוארו כאן, וודאי לא כאלה שהצדיקו ירי משני אקדחים בו-זמנית. (ר' גם חוות דעת מבקר המדינה שימוש משטרת ישראל במכשיר שליטה מסוג טייזר, (תשע"ה-2014) http://www.mevaker.gov.il/he/Reports/Report_267/7537a2df-3575-448e-895e-0aea81f8c669/006-tizer-E.docx)

לג. ראוי להזכיר כי על פי הראיות, מלכתחילה הועבר חומר החקירה למח"ש כנדרש, אך ביום 21.9.13 נגזר התיק, בשל זניחת התלונה. מסתבר כי מה שנחזה כזניחה, נבע מקשיי השפה של הנאשם, שכן לאחר מכן, ביום 10.10.13, פנה במכתב למח"ש, לאחר שנעזר בעו"ד, תוך שצירף מכתבי החברים שנכחו בעת האירוע (3/נ).

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

למרבה הצער עלה כי ככל הנראה לא הגיעה התלונה ליעדה, ולא טופלה כלל, אך אין בכך כדי להסביר כיצד לא לכדה התנהלות השוטרים, המתועדת בתיק החקירה, את תשומת הלב במח"ש.

לד. המסקנה היא כי הפעלת שני אקדחי הטייזר לעבר הנאשם בו-זמנית, היתה בלתי מוצדקת ובלתי ראויה. בנוסף, פניית הנאשם למח"ש מלמדת על תודעת צדק, שיש בה כדי ללמד במשהו על הלך רוחו בעת האירוע.

הפרעה לשוטר:

לז. בכתב האישום מיוחסת לנאשם עבירה של הפרעה לשוטרים, בכך שסירב להתלוות אליהם והתנגד למעצר, ואודות כך העידו שניהם באריכות, כפי שפורט לעיל.

הנאשם אינו מכחיש כי התנגד להתלוות לשוטרים, וסירב לעלות לניידת לאחר שהודע לו על מעצרו, כיוון שסבר כי לא ביצע עבירה. הנאשם העיד: "אני לא קיללתי לא הרבצתי חוץ מזה שאני לא רציתי לנסוע, והשאלה אם זה עבירה או לא, אני לא יודע" (עמ' 76 ש' 18). כשנשאל למה סירב להתלוות לשוטר לניידת, השיב "כי הייתי בטוח שלא עברתי על שום דבר, לא עשיתי שום דבר, לא עברתי על החוק. לא קיבלתי גם שום הסבר" (עמ' 79 ש' 11).

קבעתי קודם לכן כי לנאשם יש קושי בהבנת השפה העברית, אך הוא מבין עניינים בסיסיים. שוכנעתי כי גם אם לא הבין את משמעות הוראת העיכוב, עדיין היתה מובנת לו היטב ההוראה להתלוות אל הניידת, והוא סירב לה.

לז. לצד הביקורת כלפי התנהלות השוטרים, דין הוא כי משהודע לנאשם שהוא מעוכב, היה עליו לציית לשוטרים, גם אם הוא סבור שהם שוגים. וודאי שהיה עליו לציית להם, כשהודיעו על מעצרו.

כבר נכתב רבות אודות כך שגם שוטר עלול לטעות בכל הנוגע לקיומו של יסוד סביר לחשד כי החשוד עבר עבירה בת-מעצר, בין אם במישור העובדתי ובין אם במישור המשפטי (י' קדמי, על סדר הדין בפלילים, תשס"ח-2008, אוניברסיטת תל-אביב, חלק ראשון, עמ' 147). נקבע כי כל זמן שהתעורר אצל השוטר חשד

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

סביר לביצועה של עבירה, הרי הוראת העיכוב או המעצר שלו היא חוקית, מכוח סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, אף אם יסתבר לאחר מכן, שלא בוצעה עבירה (ע"פ 24457-03-15 גוטרמן נ' מד"י (30.8.15)).

בענייננו, אין מנוס מקביעה כי התנהגות הנאשם הקימה חשד סביר נגדו, שכן התפרץ בכעסו כלפי השוטרים, ואמר אמירות בוטות, אשר הוערכו על ידי השוטרים כמגבשות עבירה. אילו הסכים לעיכוב, ייתכן כי האירוע היה מסתיים בהובלתו לתחנת המשטרה, ושם היה מתברר העניין כולו, לרבות שאלת הסמכות לשפיכת משקה האלכוהול.

לפיכך, אני סבורה כי התנגדות הנאשם לעיכוב ולמעצר, לא היתה לגיטימית.

לז. לאור קביעתי זו, הוכחה העבירה של הפרעה לשוטר.

סיכום:

לח. פרשת ההוכחות הותירה טעם רע - לא ניתן לכנות זאת אחרת – מהתנהלות השוטרים.

ראשיתו של האירוע בחטא שפיכת משקה האלכוהול ללא הפעלת שיקול דעת כדין, ואחריתו בהפעלת שני אקדחי טייזר בו-זמנית אופן בלתי מידתי ומנוגד לנהלים. ובין הראשית לאחרית, חברו להם יחדיו התעקשות השוטרים וסירובו של הנאשם לשתף פעולה.

קבעתי כי לא הוכח שהנאשם איים על השוטרים, או תקף מי מהם, אך הוכחה העבירה של הפרעה לשוטר. יש להודות כי נוכח מכלול הנסיבות, זוהי קביעה בקול ענות חלושה.

לט. אני מוצאת צורך להזכיר את פקודת המטה הארצי 06.02.08 השירות לציבור, סעיף 4"ב:

יב. חובת השוטר לנהוג באדיבות ובכבוד כלפי הציבור

1. שוטר ינהג באדיבות, בסבלנות ובסובלנות כלפי הציבור. הוא ישתמש בשפה נאותה, ינהג בצורה עניינית ובשיקול דעת, וינקוט כל פעולה סבירה המתבקשת לצורך מתן הטיפול הנדרש.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 51991-05-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' רסקין

2. השוטר ינהג בכבוד כלפי כל אדם שהוא מטפל בעניינו, יהיה קשוב, ולא ימעיט בערכו של הקושי או המצוקה שהוא שרוי בהם.

לאחר ניתוח הראיות, דומה שאין צורך להכביר מילים אודות חשיבותן של הוראות אלה, שיש מקום לשנן.

סוף דבר- נוכח הנסיבות כולן, אני קובעת כי הנאשם ביצע עבירה של הפרעה לשוטר, אך אינני מוצאת לנכון להרשיעו בשלב זה.

ניתנה היום, כ"ה טבת תשע"ז, 23 ינואר 2017, במעמד הצדדים

רבקה גלט, שופטת